

costumari

La benedicció del terme de Barcelona

Com una romanalla de temps pretèrits, com una relíquia arribada a nosaltres, sobreviu a Barcelona una cerimònia simpàtica i plena d'encant. Es tracta de la benedicció del terme municipal des del petit i pendent terrat de la catedral el dia de la Santa Creu (3 de maig), a les 9 del matí.

PRÀCTICA PRETÈRITA

La benedicció dels termes municipals era una pràctica molt estesa arreu del nostre país (especialment abans: ara ja va perdent el seu sentit). La festa consistia en una processó religiosa pels límits del poble fins a la creu de terme -símbol o distintiu del territori particular- o a algun altre lloc elevat, des d'on l'autoritat religiosa demanava la protecció dels camps i les collites per tot l'any.

És una pràctica que continua fent-se en alguns pobles el mateix dia 3 de maig, o bé en una altra data propera: a Agramunt (d'on he trobat la notícia citada el 1961), Figueres (1962), a la muntanya del Toro, a Menorca (1973), Prullans de Cerdanya (1958), el Bruc (el dia de sant Miquel de maig: 8 de maig. Notícia de 1965), Planoles (per la segona Pasqua; 1978), Montagut de Fluvià (el 25 d'abril, sant Marc; 1977), i segur que a molts altres pobles, dels quals no m'ha arribat informació.

BARCELONA CONTINUA LA TRADICIÓ

És curiós observar com la gran ciutat que lluita per modernitzar-se i automatitzar-se manté tradicions i costums que, en certa forma, la fan més humana, més a l'abast de les persones, com és ara la que és motiu d'aquest article.

Jo hi vaig assistir l'any passat per tercera vegada i hi penso tornar aquest any -més que més, quan cau en diumenge- per tornar a deixar-me envoltar de l'atmosfera especial que s'hi viu quan hom hi participa.

A les nou menys alguns minuts, el públic s'espera al davant del baptisteri de la seu (entrant per la porta gran, a l'esquerra), que és per on es puja al terrat. Hi ha gent diversa: iaies devotes, joves fotògrafs, persones que volen veure Barcelona des d'una altra perspectiva,... Tots volen aprofitar l'únic dia que és permès de pujar al terrat de la catedral.

Quant és l'hora se sent un soroll que ve de fons, entre cantusseig i lletania: és l'arribada dels sacerdots (quatre en total) que vénen cantant les lletanies dels sants acompanyats per uns quants escolans de debò, que van posant l'ambient a to amb l'encens. Arriben on som i comença la segona part de l'acte; la pujada fins el terrat. Això es fa per una escala de cargol, de dos trams, bastant fosca i freda. Un s'imagina que darrera qualsevol raconada hi habita Quasimodus.

Quan sortim a l'exterior (les iaies no poden dir fava) la comitiva s'encamina cap a la creu de pedra situada al damunt del creuer, des d'on es fa la benedicció: es llegeixen unes lectures (fins fa pocs anys encara es feia en llatí) i s'espargeix aigua beneïda vers les quatre direccions. Tota la cerimònia dura encara no una mitja hora.

LA CIUTAT A VISTA D'OCELL

Un cop acabada la benedicció és permès de passejar-se pel terrat, i és quan es poden observar amb deteniment els altres terrats de les esglésies o els edificis veïns, i també els carrers adjacents i la plaça de la catedral. Ens adonem que estem molt alts, entre la terra i el cel, participant en part de les excel·lències de les dues bandes i retardant tot el possible l'hora de baixar. Però les obligacions ens demanen i hem de davallar del nostre "paradís" i esperar fins a l'any que ve per tornar-hi...

Jo convido tots els lectors de "Som" a participar d'aquesta festa, i reviu per uns instants un moment de pau i tranquil·litat.

AMADEU PONS

Foto: Robert Eritja

FITXA TÈCNICA

Població: Barcelona.

Dia i hora: 3 de maig, a les 9 del matí.

Festa: Benedicció del terme municipal.

Lloc: Terrat de la catedral.

Bibliografia: ALMERICH, Luis: **Tradiciones, fiestas y costumbres populares de Barcelona**. Barcelona, Ed. Millá, 1944, p. 41.

AMADES, Joan: **Costums populars de Barcelona**. "Butlletí C.E.C." XXXIX, n.º 410 (juliol 1929), p. 256.

AMADES, Joan: **Costumari català**. Barcelona, Salvat edit., 1950-56. 5 vols. Vol. 3 (1952), pp. 551-552.

AMADES, Joan: **Guia de festes tradicionals**. Barcelona, Ed. Aedos, 1958, pp. 60-61.

CABALLÉ Y CLOS, Tomás: **Costumbres y usos de Barcelona**. Barcelona, Ed. Seguí, s.a., pp. 86-87.

CATALÀ i ROCA, Pere: **Llum de festa a Barcelona**. Barcelona, Caixa d'Estalvis Sagrada Família, 1972, pp. 34-35.

CURET, Francesc: **Visions barcelonines: La vida religiosa**. Barcelona, Ed. Dalmau i Jover, 1955, pp. 285-286.

Gran Enciclopèdia Catalana, s.v. "Creu de Maig". Barcelona, 1973. Vol. V, p. 735.

